

Udviklingsplan for Lars Jakobsen

Rødeledvej 23, 8500 Grenaa

Indhold

1. Indledning	2
2. Om planen	2
3. Om Lars Jakobsen på Rødeledvej	3
4. Lars Jakobsens værdier	3
5. Lars Jakobsens visioner	4
6. Interessenter	4
7. Håndtering af udfordringer	5
7.1. landbrug i et drikkevandsfølsomt område. (Rikke S.)	6
7.2. Landskab	6
7.3. Gyllekørsel	6
7.4. Arrondering/ Erosion	6
8. Udviklingsramme /konklusion/opsamling	7
9. Bilag:	9
9.1. Status for bedriften (Rikke S. kigger det igennem)	9
9.3. Analyse/ status på miljø (Rikke S.)	15
9.4. Status på natur	15
9.5. Status for landskab	15
9.6. Status på skovrejsning	24

1. INDLEDNING

Nærværende plan er en del af projektet Landbruget i Landskabet, som er støttet af Naturerhverv.dk og Promilleafgiftsfonden. Planen er udarbejdet af Norddjurs Kommune og Djursland Landboforening med input fra Lars Jakobsen, interessenter i lokalområdet samt sparring v/ Videntcenter for Landbrug.

2. OM PLANEN

Planprocessen skal være et redskab til tidlig dialog mellem kommune, landbrug og lokalområde og skal således medvirke til at kvalificere kommunens kendskab til udviklingsønsker på lokal skala. Dette kendskab skal bidrage til at kvalificere kommunens øvrige planprocesser.

Planen udarbejdes i en dialogbaseret proces mellem kommune, landmand og rådgiver, og tager sit udgangspunkt i at finde langtidsholdbare løsninger, som kan bidrage til bl.a. investeringssikkerhed samt afklaring af anvendelse af bedriftens bygningsmasse. Planen skal således optimere mulighederne for evt. fremtidige udvidelser, samtidig med at der tages hensyn til det lokale landskab, værdifuld natur samt øvrige interessenter.

Dialogen tager afsæt i et finmasket plangrundlag som High Nature Value-kort (HNV) og landskabskarakterkortlægning samt bedriftens værdier og visioner samt øvrige interessenters ønsker til lokalområdet.

Herigennem kan peges på optimale løsninger og evt. udfordringer kan søges løst. Planen består af en statusdel samt beskrivelse af en udviklingsramme.

Planens anvendelse

Planen er en fælles aftale mellem kommune og bedrift, hvori der søges optimale løsninger, der tilgodeser både produktion samt lokalområde. Planen skal erstatte elemeter i miljøgodkendelsen, således at denne forenkles.

3. OM LARS JAKOBSEN PÅ RØDELEDVEJ

Lars Jakobsen køber som 21 årig sin fars minkfarm ved Glesborg og bliver derved selvstændig i 1996. Han uddanner sig indtil 2003 og arbejder på gården i weekender. Mink er ikke nok og han køber derfor halvdelen af Rødeledvej i 2004. Han driver gården sammen med ejeren af den anden halvdel og køber i 2007 resten af gården.

I 2008 kommer samarbejdet med ejerne af Sølvbakkegård. Marker drives i fællesskab i starten og efterhånden som tiden går, opstår ønsket om at arbejde mere sammen. Ved arbejdet med markdriften har nemlig resulteret i, at de har fået klarlagt hinandens styrker og svagheder og har fået mod på mere. Selskabet køber herefter gården Neergårdsminde sammen. Markdriften er et selskab for sig selv og Neergårdsminde drives for sig selv. De har opdelt opgaverne mellem sig og synes det er let at finde ud af, men det synes andre ikke. Kreditforeningen vil gerne, at de samler alt i det samme selskab, men de vil gerne kunne afslutte tingene hurtigt, hvis de bliver uvenner. Lars Jakobsen har selv 4 selskaber. Det seneste tiltag er forpagtning af Sostrup's jorder, fordi selskabet mangler korn og arealer til udbringning af gødning.

I samarbejdet ejerne imellem kan der luftes og drøftes idéer og det er godt at have nogle sparringspartnere. Nogle idéer ender helt andre steder end den startede nogle gange. Reglen er, at man skal være enige, og nogle gange må man derfor give sig.

Lars Jakobsen kan nogle gange tænke, at det ville være lettere, hvis de ikke havde så mange dyreenheder, men han er klar over, at det ikke kan være anderledes, hvis man vil handle i udlandet. Han véd, at bedriften er lille i forhold til det øvrige Europa.

Der er ansat 25 medarbejdere, bl.a. de to nærmeste naboer, 3 udlændinge, 1 udvekslingsstuderende og Lars Jakobsens søster. Der er mange fra lokalområdet og nogle har været der rigtig længe. De tre udlændinge er 2 fra Ukraine og 1 fra Litauen. De har alle tre været ansat længe - helt op til 7 år. Lars Jakobsen forklarer, at det ikke er fordi de er billigere, for de får det samme som danskerne. Han synes, det giver noget anderledes - noget dynamik - ved at have udlændinge ansat. Mandskabet er fordelt på pladserne og ejerne prioriterer at komme rundt hver dag for at kigge til folkene og opgaverne.

Lars Jakobsens ser de største udfordringer i at han ligger i et drikkevandsfølsomt område og at der skal skaffes rigtig mange penge til de tiltag, selskabet gerne vil udvikle på. De vil ikke have eksterne investorer, men de véd at de kan blive tvunget ud i det.

4. LARS JAKOBSENS VÆRDIER

"Det er kedeligt at arbejde alene." "Mit drive er udvikling."

Hvis det kommer til et brud i samarbejdet, ender Lars Jakobsen tilbage med gården på Rødeledvej, men det er ikke gården, der betyder mere end andre steder. Selv om han er født på minkfarmen i Glesborg, betyder den heller ikke mere eller mindre end Rødeledvej. For Lars Jakobsen handler det om, at han vil

være der, hvor der er mulighed for udvikling. Det handler om at se muligheder, det skal være fornuftigt og det skal være sjovt.

Lars Jakobsen prioriterer højt, at kunne servicere deres kunder optimalt og have en velfungerende virksomhed. Derfor afholdes der fællesmøde 4-5 gange om året, hvor fællesskab og sparring er hovedformålet. Der arbejdes på samme sag med intern konkurrence om at være dem, der mister færrest grise og laver flest. "Der er indbyrdes drilleri, skæg og ballade." Hans budskab til medarbejderne er, at den dag, de ikke synes det er sjovt længere, så skal de finde noget andet der kan give mening for dem.

Lars Jakobsen finder det vigtigt, at følge med i lokale fora (biogas/ energi/ varmegæret) Han er med i bestyrelsen i forsamlingshuset og deltager i lokale sammenkomster og fester.

5. LARS JAKOBSENS VISIONER

Lars Jakobsen tænker allerede på, hvordan fremtiden bliver. Hvilke muligheder, der vil være og hvordan det hele kommer til at se ud.

- Tilflytning og jordfordeling: Han ønsker sig, at der vil komme nogen til området med meget energi - han vil gerne have flere naboer som gerne vil være med til at bidrage med jordbytning og udvikling. Selskabet har allerede byttet meget jord, men der er mange andre steder, hvor de kan se muligheder.
- Biogas: Lars Jakobsen vil gerne være bidrager til biogasanlægget. Han mener, at der er nok gylle at tage af og det er en stor gevinst, at lugten vil forsvinde fra lokalområdet.
- Nye stalde: Der er pt. ansøgt om miljøgodkendelse til to nye stalde: én på Rødeledvej og én på Neergårdsmine. For at undgå problemer med afstand til nærmeste nabo, er der indgået aftale om køb af et lille nabohus, som ligger for tæt på. Der er sket ved god dialog med naboen og der er fundet en god løsning til alles tilfredshed. Lars Jakobsen har en vision om, at alle skal have det godt.
- Mere jord: Selskabet vil gerne købe mere jord der, hvor det byder sig.
- Flere grise: Selskabet arbejder på at erhverve et nyt sted til grise og de har allerede nogle lokaliteter i kikkerten.
- Generationsskifte: Et ønske er, at kernemedarbejdere kan blive en del af ejerkredsen og man øver sig allerede på et sådant generationsskifte. Ejerne tænker allerede på, hvem, der kunne komme i betragtning. Fordi der er flere selskaber, bliver det lettere for en ny at komme med og de har allerede inddraget udvalgte medarbejdere i beslutningsprocesserne. De har fået medbestemmelse med henblik på at finde ud af, om de har det i sig og hvor de kunne fungere optimalt: "Fremtidsmulighederne for os kommer med medarbejderne - det afhænger af, hvem der kommer her til os og hvad de kan og vil og ser fremtiden i"

6. INTERESSETER

Interessentmøde.

Et element i projektet er at holde møde med lokale interessenter, primært med det formål at etablere et godt samarbejde mellem landmænd og beboere og foreninger i lokalområdet. Ved visionsmødet med Lars Jakobsen i august blev det drøftet, hvem, der kunne være de mulige interessenter.

Der er flest interessenter ved Rimsø, fordi markerne ligger helt ind til byen. Lars Jakobsen mærker ikke noget til de nærmeste naboer. Til interessentmødet vil han gerne have dem med, der kan bide fra sig og som tør sige noget. Han vil gerne høre folks brok/problemer/syn på tingene/ og høre andre politiske holdninger end hans egen.

Han har godt i lokalområdet, der er ingen sure naboer og ingen indsigelser på miljøgodkendelserne. Han tænker dog, at de måske begynder at studse over bedriftenes størrelse og begynder at skumle med det i hjørnerne.

Han plejer at fortælle naboer, han møder, hvad han har planer om at gøre og hvilke tiltag han påtænker. Han snakker med mange for at tage pulsen på, hvad folk tænker og snakker om. Selskabet varsler på beboerforeningens Facebookgruppe, når de planlægger at sprede gylle og de gør det ikke om fredagen og på konfirmationsdage.

Lars Jakobsen hører også meget fra folkene og hans øvrige familie, hvis der er noget, der rør sig i lokalsamfundet vedrørende hans bedrift.

Interessentmødet, der blev afholdt den 17. september 2014 i Rimsø forsamlingshus, foregik i god ro og orden. Deltagerkredsen var repræsentanter for det lokale vandværk, menighedsråd og ejerlav samt forsamlingshus/beboerforening.

Lars Jacobsen redegjorde for den måde, han driver sit landbruget på, og hvilke samarbejdsrelationer, han er med i omkring drift af sine ejendomme. Lars Jacobsen lægger stor vægt på, at have det godt med sine naboer. Der er et stort medarbejderteam - 24 i alt - tilknyttet de bedrifter, Lars Jacobsen er involveret i. Der arbejdes allerede nu på at sikre den fremtidige drift af ejendommene, idet nogle af medarbejderne ønskes kørt i stilling til at kunne indgå i en fremtidig ejerkreds.

Fra de deltagende interessenters side blev der rejst ønske om, at det varsles, når der køres gylle ud, og at man også tænker på ny teknik i forbindelse med udspreddingen, eventuelt ved etablering af rørsystemer. Der blev også rejst forslag om muligheden for 'at bytte gylle' og hermed minimere transport på de offentlige veje. Lars Jacobsen er formand for Djurs Bioenergi og er i den egenskab meget optaget af, hvordan man behandler gylle i fremtiden og får mest muligt ud af produktet.

Et element som jordfordeling blev også nævnt som en mulighed med det formål at samle arealerne omkring sin egen ejendomme og herved minimere transport på offentlige veje.

Det blev nævnt at når der blev opkøbt ejendomme til sammenlægning blev skel og hegn fjernet. Herved blev den naturlige begrænsning for jordfygning og tøbrud fjernet, og på den måde blev det til gene for beboerne i Rimsø, idet de både blev belastet af mere jordfygning og smeltevand/regnvand (erosion). Lars Jacobsen tog i mod opfordringen til at tænke over, hvordan og hvornår, han behandler og dyrker sine marker. Et element som udarbejdelse af en landskabsplan for ejendommene kunne være et redskab.

Kommunen som interessant

Kommunen er myndighed i forhold til natur og miljø og skal på den baggrund sikre, at gældende love og vedtægter overholdes uanset, om de findes logiske/rimelige i forhold til den enkelte landmand.

Desuden skal kommunen planlægge, beskytte og udvikle, så der opnås bedst muligt samspil mellem de aktører der på banen. Kommunen kan derfor være en vigtig interessant i forhold til landbruget ud over det at have myndighedskasketten på.

Specifikt for Lars Jakobsens jorder ser kommunen flere fremtidige planlægningsmuligheder, som kunne være interessante at få en videre dialog om. Disse beskrives nærmere i udviklingsrammen.

7. HÅNDTERING AF UDFORDRINGER

For Lars Jakobsen handler det om:

7.1. LANDBRUG I ET DRIKKEVANDSFØLSOMT OMRÅDE. (RIKKE S)

7.2. LANDSKAB

På Rødeledvej har Lars Jakobsen planer om nyt staldbyggeri. Da bedriften ligger tæt på Rimsø, og da der ikke er tilstrækkelig afstand til nærmeste nabo, har Lars Jakobsen lavet en aftale om at opkøbe naboens ejendom. Denne løsning vil gøre det muligt, at placere en ny stald i nær tilknytning til eksisterende.

Da de eksisterende driftsbygninger ligger tæt ved det fredede, bøgetræsbegroede dige 'Hovmuren' og da området er udpeget som Bevaringsværdigt Landskab, vil det blive en udfordring at placere fremtidigt byggeri, uden at landskabets karakter som et område med sparsom bebyggelse forringes. Derudover er det ikke muligt at placere nyt byggeri i retning mod de fredede bøgetræer, hvis ammoniakpåvirkningen øges ved nyt staldbyggeri. Dertil kommer afstanden til Rimsø by.

Ved fremtidige ønsker om udvidelse af bygningsmassen kan det derfor blive nødvendigt at placere byggeri indenfor udpegningen af det beskyttede landskab "Læhegn ved Rimsø". I det beskyttede landskab skal udvikling og deraf følgende forandringer ske i overensstemmelse med områdets karakter. Nyt byggeri og tekniske anlæg kan således kun ske, hvis det tilpasses landskabets nøglekarakter samt, at der tages hensyn til landskabets særlige visuelle oplevelsesmuligheder. En placering i det åbne land - uden tilknytning til Rødeledvejs eksisterende bygninger - vil kræve en særlig sagsbehandling, der bygger på tidlig dialog og en fælles forståelse for, hvilke hensyn, der skal tages, så den ønskede bygnings fremtoning i landskabet minimeres. Her er kommunens rolle vigtig; både som faglig ressource, formidler på landskabsområdet og som interessant så Lars Jakobsen kan gennemføre sine byggeplaner, uden at det sker på bekostning af det bevaringsværdige landskab. Det er vigtigt, at både Lars Jakobsen og kommunen oplever, at placeringen giver mening.

Det kræver kompetencer indenfor planlægning, arkitektur og bygningskonstruktion samt landskabsarkitektur, men hvis de er til stede, er det muligt at få et resultat, der i hvert konkrete tilfælde tilgodeser både byggeplaner og landskab ved den bedst mulige løsning.

Landskabsbeskrivelser og kort over Bevaringsværdige landskaber findes i bilagene.

7.3. GYLLEKØRSEL

Trafik i forbindelse med udkørsel og flytning af gylle er en belastning i lokalområdet. Transporten foregår med traktor og gyllevogn som både fylder meget og er langsom i forhold til den øvrige trafik. Da der indgår en række ejendomme i driftsfællesskabet og harmoniarealerne ikke er optimalt placeret i forhold til de enkelte ejendomme hvor der produceres gylle, er der en del transport over længere afstande når gyllen skal bringes ud til harmoniarealerne. Samtidig er der andre landmænd i området som også transporterer deres gylle fra deres gårde til arealer længere væk.

7.4. ARRONDERING/ EROSION

Jorden til bedriften drives i driftsfællesskab og det samlede areal i omdrift er over 700 ha. Jorden er fordelt på en række ejendomme og forpagtede arealer. En god del af arealerne ligger samlet omkring de ejendomme, hvor der er animalsk produktion, men der er fortsat mulighed for at optimere arronderingen.

Samles arealerne på færre ejendomme vil der være et større behov for transport af gylle. En større tilpasning af arronderingen vil kræve overvejelser om hvordan gylletransporten håndteres på længere sigt.

Når der foretages en eventuel jordfordeling, skal der samtidig være fokus på de afledte effekter, der kan opstå. Typisk vil en ejer få flere arealer der ligger sammen. Det giver mulighed for at optimere driften

ved at sammenlægge marker. Det medfører samtidig at der forsvinder skel eller læhegn mellem markerne.

Læhegn har stor betydning for en række forhold. De fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter, bryder landskabet op og reducerer erosion ved regn/tøbrud og blæst.

Derfor bør jordfordelingen imødegå disse negative effekter. En del skel er ikke beskyttede, så det er muligt at finde løsninger hvor der fortsat er skel i landskabet samtidig med at driften optimeres. Det kan være en ny placering af hegn eller insektvolde som placeres efter landskab, drift mv.

8. UDVIKLINGSRAMME / KONKLUSION / OPSAMLING

1. Rammer for landbrug i drikkevandsområde

2. Arrondering/ erosion

Mulige scenarier kan være:

1: Gyllebørs eller biogas. Hvis gyllemængderne kan tilpasses til ejendommen ved at der byttes gylle eller at afgasset gylle køres til det område hvor det skal anvendes, så er der ikke behov for sammenhæng mellem gylleproduktion og harmoniareal på den enkelte ejendom. En jordfordeling kan derfor fokusere på at samle arealerne i et passende antal enheder så der sikres en optimal markdrift.

2: optimering af arealer efter gylleproduktion. Hvis gyllen skal bringes ud uden en fordeling ved hjælp af biogas eller lignende, vil en jordfordeling kunne reducere transporten af gylle, hvis der er fokus på at tilpasse harmoniarealet ved den enkelte ejendom til gylleproduktionen.

Hvis udfordringen med at samle arealer skal løses effektivt vil det kræve en arrondering af bedriften, både på den enkelte ejendom og for bedriften samlet. For den enkelte landmand er det en næsten umulig opgave, da der sjældent kan findes en løsning ved at to landmænd bytter jord. Jordfordelinger i et område har ofte været brugt til at få arronderingen forbedret for en række ejendomme, hvor opkøb af jord har givet en uhensigtsmæssig placering af jord i forhold til ejendomme.

En løsning kan være at kommunen opdeles i eksempelvis et passende antal områder, hvor der årligt foretages en jordfordeling i et område

3. Ønsker fra kommune og/eller interessenter samt bedriften:

Gyllekørsel

Transportbehovet kunne reduceres væsentligt, hvis gyllen fra en ejendom kunne bringes ud på de nærmeste harmoniarealer. For at det kan lade sig gøre skal der handles/byttes gylle mellem landmænd i området.

I praksis kan det gøres ved at der etableres en gyllebørs, hvor landmænd kan melde ind med gylle og arealer. Det kan både være en lokal ordning eller en central styret børs.

For at det kan gennemføres i praksis skal der findes en model som sikre at den enkelte landmand ikke føler sig snydt og der skal findes en model til at finansiere etablering og drift.

Alternativt kan etablering af et biogasanlæg opfylde noget af den samme funktion. Der vil være en del transport til og fra anlægget men det vil ske med lastbiler jævnt over året og når gyllen returneres kan del leveres direkte til det område hvor den skal bruges.

Landskab

Beskrivelsen af de bevaringsværdige landskaber indeholder forslag til handlinger og initiativer, der kan styrke de landskabelige kvaliteter og områdets unikke præg. Flere af tiltagene berører også Lars Jakobsens jord på ejendommen Rødeledvej, især hvis der kunne indgås samarbejde med tilstødende naboer.

Kommunens forslag til handlinger og initiativer der kunne berøre Lars Jakobsen:

- Øget græsning i Veggervlev Ådal.
- Forstærkning af strukturen i de karakteristiske, enkeltrækkede læhegn ved Rimsø.

4. Tids- og handleplan

Indsatsområde	Mulige løsninger	Redskaber/ tiltag	Interessenter	Tidsfrist	Plan- og temasammenhæng
Grundvand					
Arrondering					
Gyllebørs					
Biogas					
Landskab					
Bevaringsværdige landskaber	Styrkelse af nøglekarakterer	Afgræsning i Veggervlev Ådal	Norddjurs Kommune Lars Jakobsen Naboejendomme	Ingen	Vand- og naturplaner? Landskabskarakter

					rkortlægningen
Bevaringsværdige landskaber	Styrkelse af nøglekarakterer	Bevaring/genplantning af karakteristiske, enkeltrækkede hegn.	Norddjurs Kommune Lars Jakobsen	Ingen	Landskabskarakterkortlægningen

9. BILAG:

9.1. STATUS FOR BEDRIFTEN (RIKKE S. KIGGER DET IGENNEM)

Rødeledvej 23 er en del af et samarbejde mellem Lars Jakobsen, Peter Kejser og Lars Kejser. Der indgår 3 lokaliteter med svineproduktion. Derudover driver Lars Jakobsen en minkproduktion i samarbejde med Heinrich Thrane.

Svineproduktionen er primært avl og opformering af grise, hvoraf en stor del sælges til udlandet.

Al jorden er lagt sammen i et markfællesskab der hedder Rødeled Mark IS.

Bedriften driver i alt ca. 510 ha jord. Dertil kommer en ny større forpagtning af arealerne tilhørende Sostrup Gods fra efteråret 2014.

9.1.1. Produktionsform

Rødeledvej 23: Produktion af sopolte; ca. 11.000 stk. i alt ca. 450 DE

Neergårdsmindevej: 600 årssøer og 18.000 smågrise. I alt ca. 250 DE

Sølvbakkegård:

Tustrupvej 5:	610 årssøer og ca. 12.000 smågrise. I alt ca. 225 DE
Tustrupvej 11:	6500 polte, ca. 165 DE
I alt:	ca. 1.090 DE

9.1.2. Arealer

Bedriftens arealer er samlet i et markfællesskab - Rødeled Mark IS.

I Fællesskabet dyrkes i alt 511¹ ha ejede og forpagtede arealer, som er i drift.

Boniteten ligger for størstedelen af arealet på Jb 1 eller Jb 3. Bedriften har således en relativt sandet bonitet i driften.

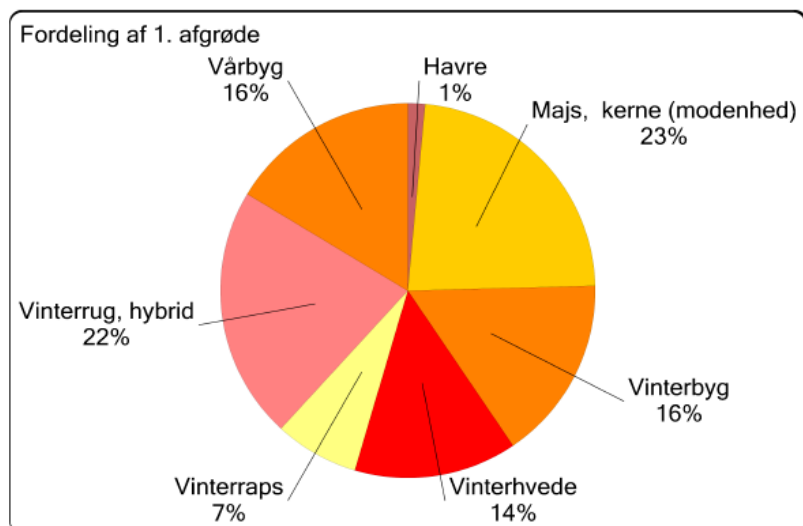
Samtlige 511 ha indgår som harmoniarealer til udbringning af gødning.

9.1.3. Sædskifte

Som det ses af nedenstående figur², anvendes 60 % af bedriftens areal til vintersæd, mens de resterende 40 % anvendes til vårsæd. Bemærk at der dyrkes majs til modenhed som anvendes som foder i svineproduktionen.

¹ Areal i markplan for 2014

² Afgrødefordeling i markplan 2014

9.1.4. Ejendomme

Bedriftens samlede areal består af 527 ha. Heraf indgår de 511 ha i driften, mens de resterende 16 ha udgøres af gårdsplads, skov, veje mv. Ca. 63 % af bedriftens markareal er ejet, mens de resterende 37 % er forpagtet.

Bedriften består af 7 ejede ejendomme og 8 forpagtede (del-)ejendomme. Fordelingen ses herunder³.

Kommune	Ejendoms nr.	Adresse	Ha	Ejet	Forpagtet	Dyr	Byg
Norrdjurs kommune	0101081	Rødeledvej 23, Rimsø	93,0	X		Slagtesvin	Ja

³ Opgørelse fra Fællesskema 2014

Norddjurs kommune	0021526	Neergårdsmindevej 7-11, Ørum Djurs	85,0	X		Søer og smågrise?	ja
Norddjurs kommune	0100402	Tustrupvej 5, Glesborg	80,1	X		Mink	ja
Norddjurs kommune	0100269	Nyhusvej 5a, Glesborg	11,0	X		?	?
Norddjurs kommune	0101094	Hemmed Kirkevej 20, Glesborg	19,7	X		?	?
Norddjurs kommune	0100300	Tustrupvej 11, Glesborg	26,8	X		?	?
Norddjurs kommune	0100218	Brunhøjvej 8, Grenaa	14,6	X		?	?
Norddjurs kommune	0101091	Nørrevangsvej 4, Grenaa	13,6		X		Nej
Norddjurs kommune	0106712	Rimsøvej	11,1		X		Nej
Norddjurs kommune	0100429	Brøndstrupvej 4, Grenaa	70,0		X		Nej
Norddjurs kommune	0101087	Rimsø Bygade 11, Grenaa	28,4		X		Nej
Norddjurs kommune	0100238	Glesborg Kærvej 23a, Glesborg	11,8		X		Nej
Norddjurs kommune	0100215	Albertinelund 2, Glesborg	20,0		X		Nej
Norddjurs kommune	0100073	Skibsbyggervej 41, Glesborg	28,0		X		Nej
Norddjurs kommune	0100306	Tustrupvej 9, Glesborg	14,2		X		Nej

9.2. Analyse/ status på miljø

9.2.1. Arealer

Herunder redegøres for de nuværende miljømæssige udpegninger på bedriftens arealer, som håndteres i en miljøgodkendelse.

Kvælstof - overfladevand. Størstedelen af bedriftens arealer ligger i nitratklasse I, og derfor må udvaskningen maksimalt svare til, at der udbringes 85 % af harmonigrænsen (1,2 DE/ha) (se bilag 2).

Dertil kommer, at ca. xx ha af bedriftens harmoniareal ligger i oplandet til Hevring Bugt, hvortil der har været stigende dyretryk (se bilag 3). Det medfører, at der er krav om, at udvaskningen max må svare til planteavlsniveau.

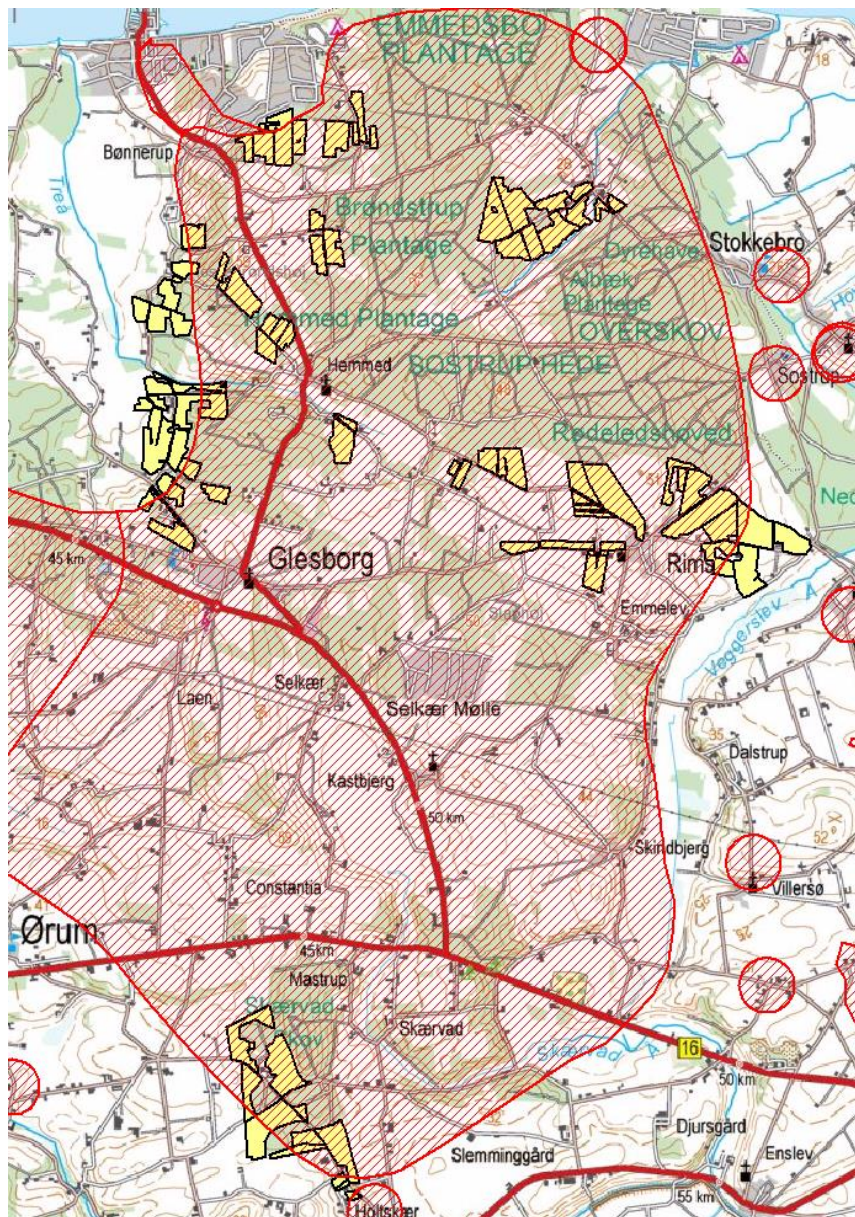
I bedriftens nuværende miljøgodkendelse er der krav om 16 % ekstra efterafgrøder.

Kortbilag 2: Nitratklasser. Kort mangler

Nitrat - grundvand

Størstedelen af bedriftens harmoniareal ligger i et nitratfølsomt indvindingsområde, hvor der er udarbejdet indsatsplan (Kastbjerg-Bønnerup) (se bilag 4). Det medfører krav om at udvaskningen ikke må overstige udvaskningen fra et planteavlsbrug uden husdyrgødning.

Bilag 4: Bedriftens arealer er markeret med gul. Den røde skravering angiver nitratfølsomme indvindingsområder.

Fosfor

Hele bedriften ligger udenfor natura 2000-område, overbelastet med fosfor. Krav til fosfor reguleres således udelukkende af BAT-vilkår.

9.2.2. Anlæg

Herunder redegøres for de nuværende miljømæssige forhold, som har betydning for bedriftens staldanlæg og husdyrhold, som håndteres i en miljøgodkendelse. De specifikke tal er for staldanlægget på Rødeledvej 23.

Lugt

Krav i forhold til lugt afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning sammenholdt med afstanden til naboer. Geneafstanden vedrørende lugt, hvor der anvendes biologisk luftrensning på den ene stald er til enkelt bolig beregnet til ca. 170 m, til samlet bebyggelse ca. 380 m og til byzone ca. 515 m. Der er ca. 200 m til nærmeste enkeltbolig, ca. 450 m til samlet bebyggelse og ca. 3 km til nærmeste by med byzone. Ejendommen må således ved fremtidige udvidelser påregne en investering i luftrensning.

Ammoniak

Dyreholdets ammoniakemission reguleres på tre områder:

- I. Generelt ammoniakreduktionskrav.
- II. BAT.
- III. Ammoniakdeposition til ammoniakfølsom natur.
 - a. Kategori I: Ammoniakfølsom Natura 2000 natur.
 - b. Kategori II: Heder > 10 ha, overdrev > 2,5 ha.
 - c. Kategori III: §3-natur (heder, moser, overdrev) og ammoniakfølsom skov.

Ad I. og II. er generelle krav, der ikke er betinget af den tilstedeværende natur, og derfor er uafhængig af beliggenhed, hvorfor det ikke beskrives nærmere her.

Ad III. Afhænger af bl.a. af den indbyrdes beliggende mellem naturområde og staldanlæg, produktionens størrelse og produktionstype, hvor der er lovbestemte niveauer for ammoniakdeposition til de forskellige naturtyper.

Afstand til kategori I-natur: ca. 182 km til Natura 2000 område vest for ejendommen.

Afstand til kategori II-natur: ca. 2,5 km til overdrev nordøst for ejendommen.

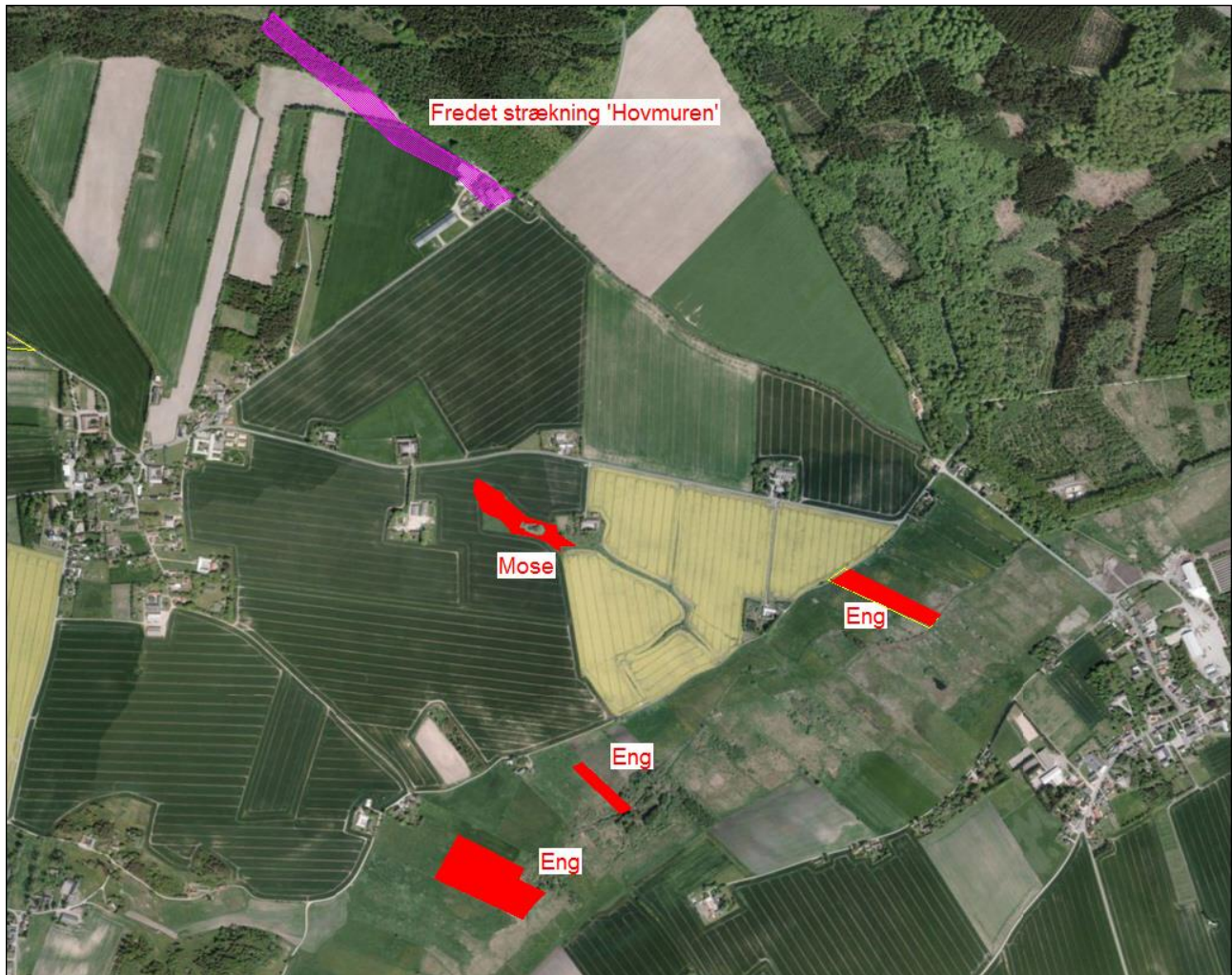
Afstand til kategori III-natur: ca. 130 m til potentielt ammoniakfølsom skov nord for ejendommen, som bla, er afgrænset af et dige med fredede musebøge.

Anlægget kan således ved større udvidelser forventes at blive udfordret på ammoniakdeposition til kategori I natur.

9.3. ANALYSE/ STATUS PÅ MILJØ (RIKKE S.)

9.4. STATUS PÅ NATUR

På ejendommen Rødeledvej ejer Lars Jakobsen 1 hektar mose og 3,7 hektar engarealer. Derudover ejer han en del af det fredede areal 'Hovmuren', som er en digestrækning med 200 år gamle bøgetræer.

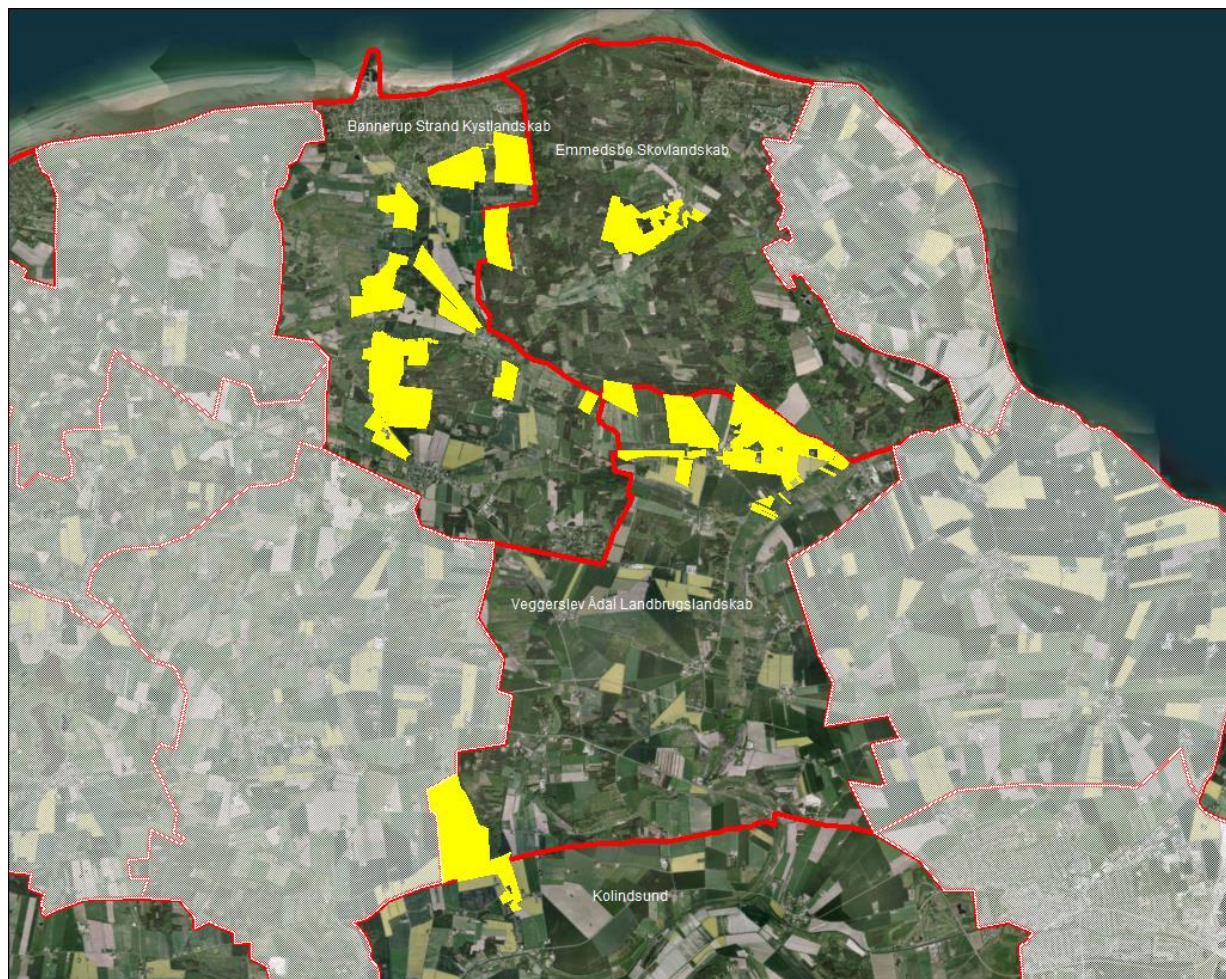
HNV.

Rikke S: Kan du finde et kort med HNV?

9.5. STATUS FOR LANDSKAB

Lars Jakobsens Landskabskarakterområder

Lars Jakobsen og de øvrige ejere i selskabet ejer jord i 4 landskabskarakterområder; Bønnerup Strand Kystlandskab, Emmedsbo Skovlandskab, Veggervslev Ådal Landbrugslandskab og Kolindsund.

Veggerslev Ådal Landbrugslandskab. Størstedelen af Lars Jakobsens egne jorder og ejendommen Rødeledvej er beliggende i Veggerslev Ådal Landbrugslandskab.

Karaktergivende for hele området er ådalsforløbene, herunder også det større lavbundsområde ved Selkær, samt samspillet mellem ådale og moræneflader.

Der findes mange oplevelsesrige udsigter over ådalslandskabet og over det store lavbundsareal.

Den store slyngning af Skærvad Ådal, herunder den markante bakkeformation, der som en "tunge" strækker sig fra øst til vest udgør et særligt naturgeografisk oplevelsesrigt element. Det samme gør den smalle del af Skærvad Ådal på strækningen umiddelbart vest for den store slyngning ved Skærvad Mølle.

Færdes man af hovedvej 16, der gennemskærer karakterområdet fra øst til vest, kan man få et godt indtryk af ådalslandskabets terrænforhold. Den store slyngning af Skærvad Ådal er dog sløret af beplantning.

Alle ådalsforløbene samt lavbundsområdet ved for Selkær, udgør tilsammen et værdifuldt og karakteristisk landskab.

Morænelandskaberne anvendes overvejende til landbrug og er bebyggelsesmæssigt præget af en række mindre landsbyer samt velbevarede husmandskolonier. Desuden findes der en del større landbrugsbyggeri i delområdet, hvoraf noget er fint indpasset i landskabet, mens andet opleves dominerende.

Det tidligere hedeområde vest for Rimsø udgør et oplevelsesrigt område, hvor samspillet mellem natur og kultur kommer til udtryk i landskabets struktur i form af en meget karakteristisk læhegnsstruktur.

En fortsat landbrugsdrift i karakterområdet er afgørende for opretholdelse af landskabskarakteren, idet en tilgroning/tilplantning vil forringe oplevelsen af de karakteristiske, værdifulde og oplevelsesrige landskaber.

Friholdelse for yderligere tilgroning/beplantning er essentiel for oplevelsen af ådalsforløbene. Driften kan med fordel være ekstensiv og bestå af græsning/høslet.

Friholdelse af de oplevelsesrige områder vest for Rimsø for yderligere tilgroning/tilplantning er essentiel for oplevelsen af strukturerne i landskabet. Undtaget er dog læhegnsbeplantning, der understreger eksisterende struktur.

Karakteren i de øvrige dele af morænelandskaberne vurderes dog at være rimelig robust i forhold til evt. skovrejsning i dele af området.

Emmedsbo Skovlandskab. Lars Jakobsen har forpagtet størstedelen af en karakteristisk lysning midt i området.

Skovene, der udgør hovedparten af området, er karaktergivende for området. De består dels af gammel herregårdsskov vest for herregården Sostrup, dels af nyere plantager, overvejende nåletræ, på de sandede og ringe jorder nær kysten.

Landskabskarakteren har sin oprindelse i storlandbrugets tid for så vidt angår den sydlige del af området og i andelstiden for så vidt angår den nordlige del af området. Karakterområdet opleves som et sammenhængende skovområde - uanset tidligere og/eller nutidige ejerforhold.

Herregårdsmiljøet omkring Sostrup Gods (bygninger, have, allé, diger) udgør en oplevelsesrig kulturhistorisk helhed. Gravhøje i området trækker endvidere spor tilbage til en ældre tid.

Karakterområdet er bemærkelsesværdigt fri for større tekniske anlæg og byder på en sjælden ro og uforstyrrethed.

Fortsat opretholdelse af skov (skovdrift, vedligehold af beplantning og evt. skovrejsning) er essentiel for landskabskarakteren. For at opretholde herregårdslandskabets karakter er det endvidere afgørende at bevare samspillet mellem skovpartierne og de store åbne marker. En indsats for at fritlægge/pleje de ældre fortidsminder og digerne vil styrke områdets kulturhistoriske værdi og oplevelsesmæssige værdi.

Bønnerup Strand Kystlandskab. Størstedelen af selskabets øvrige ejeres jord er beliggende i dette karakterområde.

Kontrasten mellem moræneskrænterne, ådalene og det flade marine forland, de sandede ufrugtbare jorder med skiftende landskabsrum og stemninger er karaktergivende for området.

Områdets største naturgeografiske areal findes i den sydlige del mellem Hemmed, Selkær og Glesborg. Morænelandskabet udgør en homogen del af Norddjurslands moræneplateau og er formet under sidste istid. Karakterområdet gennemskæres på midten af henholdsvis en randmoræne mod nord og Hemmed Ådal mod syd. Randmorænen består af yngre moræneaflejringer og strækker sig fra syd for Bønnerup Strand til Hemmed Ådal. Karakterområdets vestlige del er tidligere stenalderhavbund, hvis flade er stærkt kontrasterende til morænelandskabet.

Karakterområdet er præget af mange småskove, fortrinsvis nåletræsplantager, som i stor udstrækning er kommet i efterkrigstiden, i takt med at dyrkningen af de marginale landbrugsjorder er blevet for

urentabel. Der er mange tætte og parallelliggende en-rækkede levende hegn, som deler landskabet op i mindre kvadrater. Bevoksningen omkring Bønnerup Strand er præget af den sandede og dårlige jord samt den vindeksponering, der er langs kysten.

Området drives gennemgående ekstensivt med store græsningsarealer og mindre marklodder med afgrøder. Dog findes der i det marine forland større marklodder.

Det brede lave forland, der nærmest har karakter af bred ådal, står i stor kontrast til de stejle, høje og delvis skov- og overdrevsdækkede dalsider. De kontrasterende skift i terrænet kan ses over lang afstand, navnlig i delområdet østlige del. Flere steder er vegetationen fjernet på skrænterne, hvilket understreger kontrasten yderligere. Det flade, inddigede forland er præget af rektangulære, opdyrkede marker, afgræssede engarealer, mose- og krat.

Sommerhusområdet ved Bønnerup Strand samt hele det brede, lave forland er, med deres kontrastfulde terræn og rumlige kvaliteter, oplevelsesrige områder.

Fortsat opretholdelse af landskabskarakteren er forudsat ekstensiv dyrkning af størstedelen af arealet, pleje af naturområder og fortsat skovdrift.

Kolindsund. Lars Jakobsen og det øvrige selskabs ejere har købt gården Neergårdsminde, hvis jorder er beliggende i både Veggerslev Ådal Landbrugslandskab og Kolindsund.

Området er karakteriseret ved det flade, marine forland og de tilstødende morænelandskabers markante skrænter. Fordi skrænterne i høj grad er med til at definere landskabsrummet, følger afgrænsningen af karakterområdet terræknækket langs overgangen mellem moræneflade og moræneskrænter.

Kolindsunds særlige topografiske og geologiske forhold gør området meget specielt. Udenfor landkanalerne indrammes og understreges det flade landskab af morænebakkerne og indenfor landkanalerne findes Djurslands største areal med unikke marine og ferske jordbundsforhold.

Karakterområdet Kolindsund er et storslået, egenartet og kulturhistorisk interessant landskab, der præger hele den centrale del af Djursland.

De omgivende stejle bakkesider, med de mange mindre skovbevoksninger, danner en fin kontrast til det store helt flade og meget åbne landbrugsland. Den nordlige bakkeside er flere steder præget af større grupper af højtliggende og meget synlige gravhøje.

Bronzealderlandskabet ved Fannerup Mark er en kulturhistorisk helhed. Derudover findes der adskillige, markante udsigtspunkter fra højderyggen til det flade landbrugslandskab.

For at opretholde karakteren på fladen er det vigtigt fortsat at bevare et åbent, fladt område. Opretholdelse af karakteren på højderyggen kræver, at den fortsat - så vidt muligt - friholdes/ ryddes for de skovplantninger, der udviser terrænets konturer og at ådalene fortsat drives ekstensivt i små parceller.

Lars Jakobsens bevaringsværdige landskaber i kommuneplanen.

De Bevaringsværdige Landskaber i Norddjurs består af særprægede eller sjældne landskaber, særlige varierede områder eller lokaliteter, der bryder et ellers monotont område. Det kan også være landskaber hvor der er samspil med bevaringsværdige kulturmiljøer samt kystlandskaber, der visuelt har en sammenhæng med havet.

Kommuneplanens mål er, at de Bevaringsværdige Landskaber beskyttes og at deres tilstand styrkes med afsæt i landskabets karakter og at kendskabet til og forståelsen for de landskabelige værdier øges, herunder hensynet til kommunens langstrakte, sammenhængende kystlandskab.

Beskyttelse af oplevelsen af de bevaringsværdige landskabsværdier vil som udgangspunkt veje tungere end benyttelseshensyn. Der kan som udgangspunkt ikke opføres byggeri, tekniske anlæg eller rejses skov, der kan forringe områdets naturmæssige, kulturhistoriske eller rekreative landskabsværdier. Byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for landbrugs- og skovbrugsejendomme kan tillades, hvis det opføres i nær tilknytning til eksisterende bygninger og udformes under særlig hensyntagen til landskabets karaktergivende landskabselementer, kaldet "nøglekaraktererne."

Byggeri eller installationer uden tilknytning til eksisterende bebyggelse, kan endvidere tillades hvis de medvirker til at formidle områdets landskabelige og naturmæssige kvaliteter.

I de Bevaringsværdige Landskaber skal der tilstræbes en udvikling, hvor nøglekaraktererne og de særlige oplevelsesmuligheder ikke forringes.

Lars Jakobsen ejer jord i fire Bevaringsværdige Landskaber: "Emmedsbo og Hemmed Skove", "Kolindsund Højderyg", "Veggerslev Ådalslandskab" samt "Læhegn ved Rimsø".

Emmedsbo og Hemmed Skove.

Skovene, der udgør hovedparten af området, er karaktergivende for det værdifulde og bevaringsværdige landskab, og består af nyere plantager af overvejende nåletræ på de sandede og ringe jorder nær kysten. Særegent er også at der kun er en mindre landsby i karakterområdet, Brøndstrup, som ligger i en kontrasterende lysning midt i skovmassivet. Der er mange fortidsminder, men de er svære at få øje på i den slørende beplantning.

Fortsat opretholdelse af skov (skovdrift, vedligehold af beplantning og evt. skovrejsning) er essentiel for landskabskarakteren. En indsats for at fritlægge/pleje de ældre fortidsminder og diger vil styrke områdets kulturhistoriske værdi og oplevelsesmæssige værdi.

Nøglekarakterer: Store skovmassiver, uforstyrrede landskabsrum, mange fortidsminder og kontrasterende lysninger.

Veggerslev Ådalslandskab.

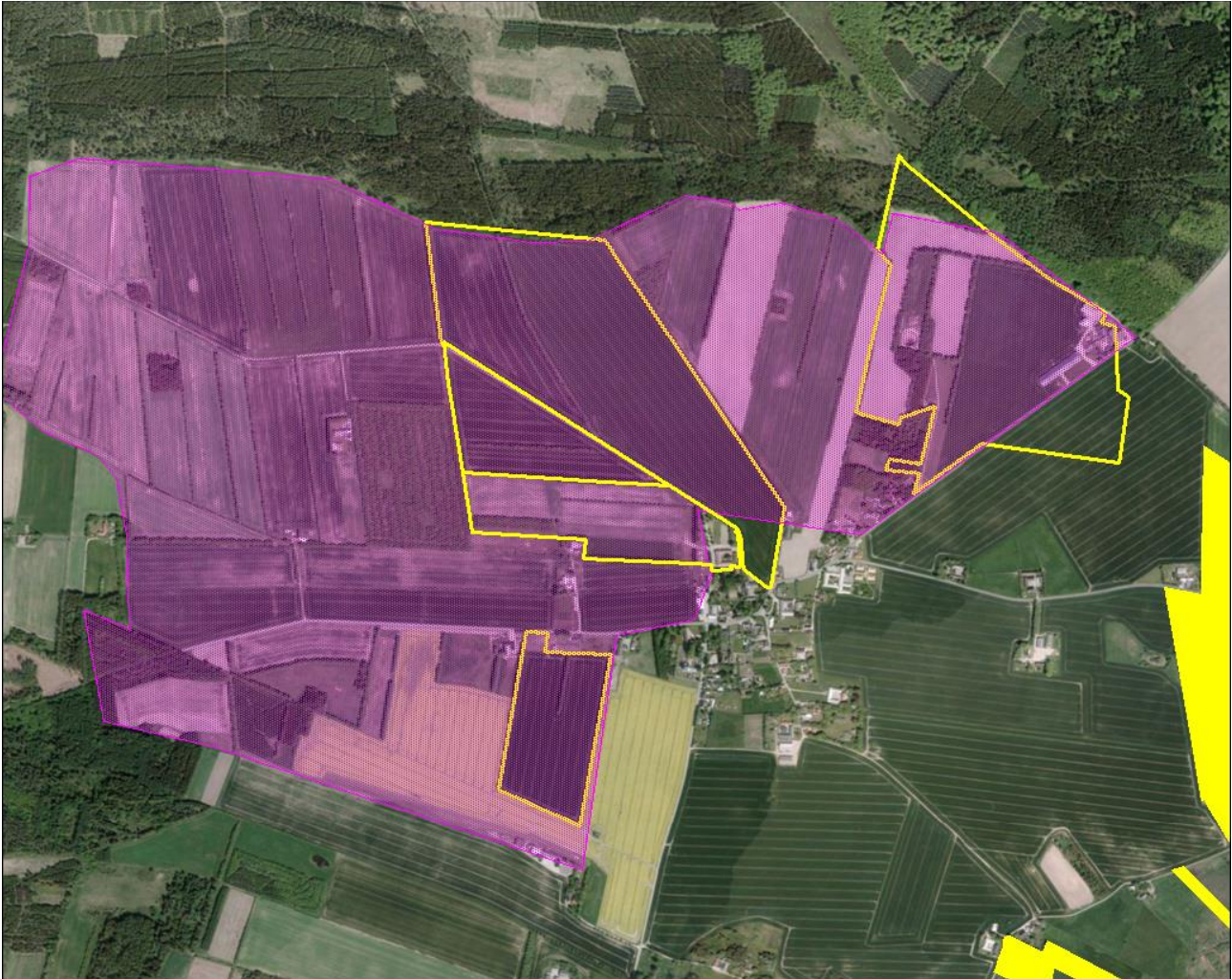

Ådalsforløbene, herunder også det større lavbundsområde ved Selkær, samt samspillet mellem ådale og moræneflader gør, at området er et karakteristisk og værdifuldt landskab. Der findes mange oplevelsesrige udsigter over ådalslandskabet og over det store lavbundsareal. Den store slyngning af Skærvad Ådal, herunder den markante bakkeformation, der som en "tunge" strækker sig fra øst til vest umiddelbart vest for Kristiansminde, er et særligt oplevelsesrigt element. Det samme er den smalle del af Skærvad Ådal på strækningen umiddelbart vest for den store slyngning ved Skærvad Mølle.

En fortsat landbrugsdrift og friholdelse for yderligere tilgroning/ beplantning er afgørende for opretholdelse af landskabskarakteren, idet en tilgroning/tilplantning vil forringe oplevelsen af de karakteristiske, værdifulde og oplevelsesrige landskaber. Driften kan med fordel være ekstensiv og bestå af græsning/høslet.

Nøglekarakterer: Markante udsigter, flade lavbundsarealer, sparsom bebyggelse, markante omkransende bakkeformationer

Læhegn ved Rimsø.

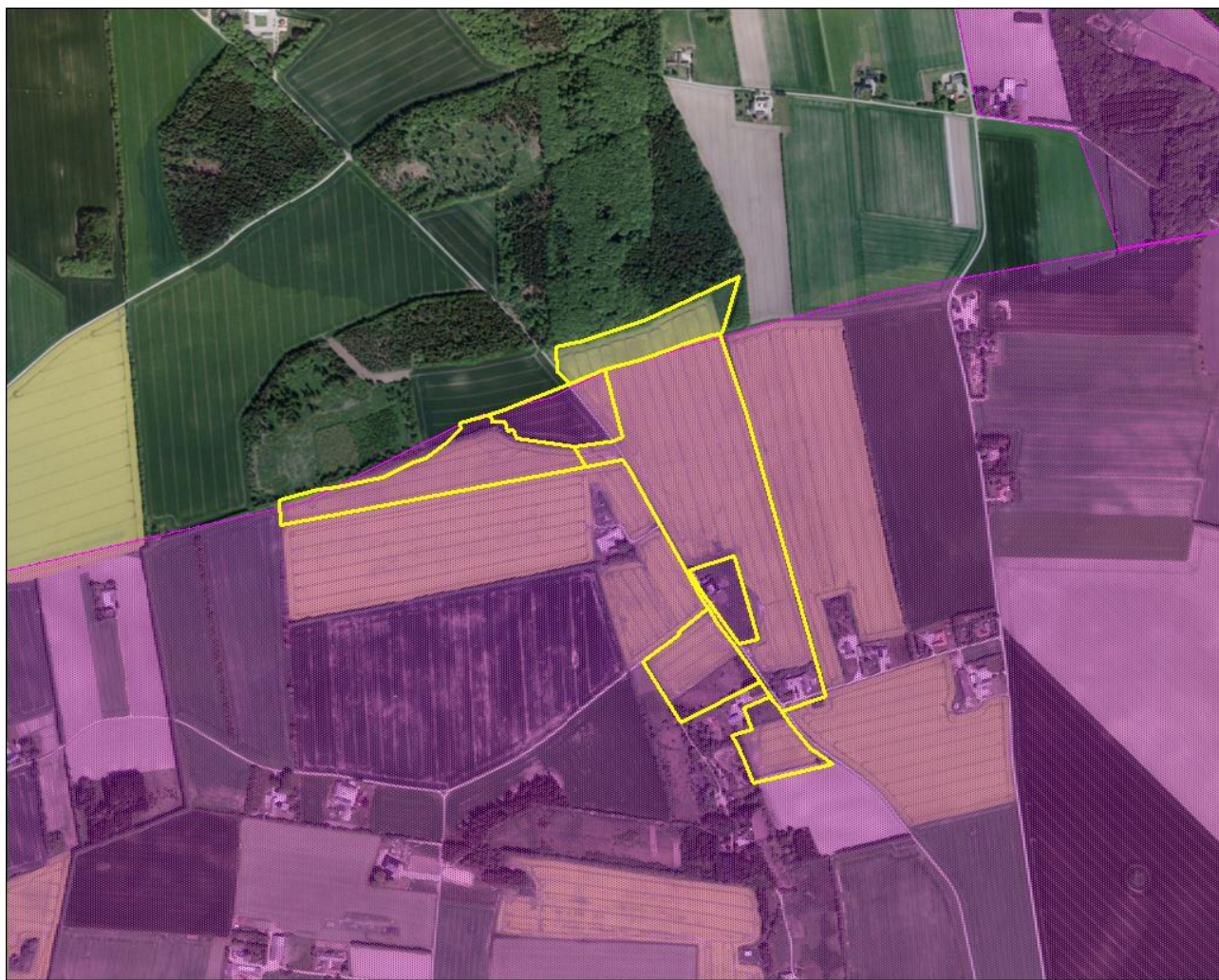
Det tidligere hedeområde vest for Rimsø udgør et oplevelsesrigt område, hvor samspillet mellem natur og kultur kommer til udtryk i landskabets struktur i form af en meget karakteristisk læhegnstruktur.

Det bevaringsværdige landskab anvendes udelukkende til landbrug og er yderst sparsomt bebygget.

En fortsat landbrugsdrift og friholdelse for yderligere tilgroning/tilplantning er essentiel for oplevelsen af strukturerne i landskabet. Undtaget er dog læhegnbeplantning, der understreger den eksisterende struktur.

Nøglekarakterer: Markant læhegnstruktur og sparsom bebyggelse.

Kolindsund Højderyg.

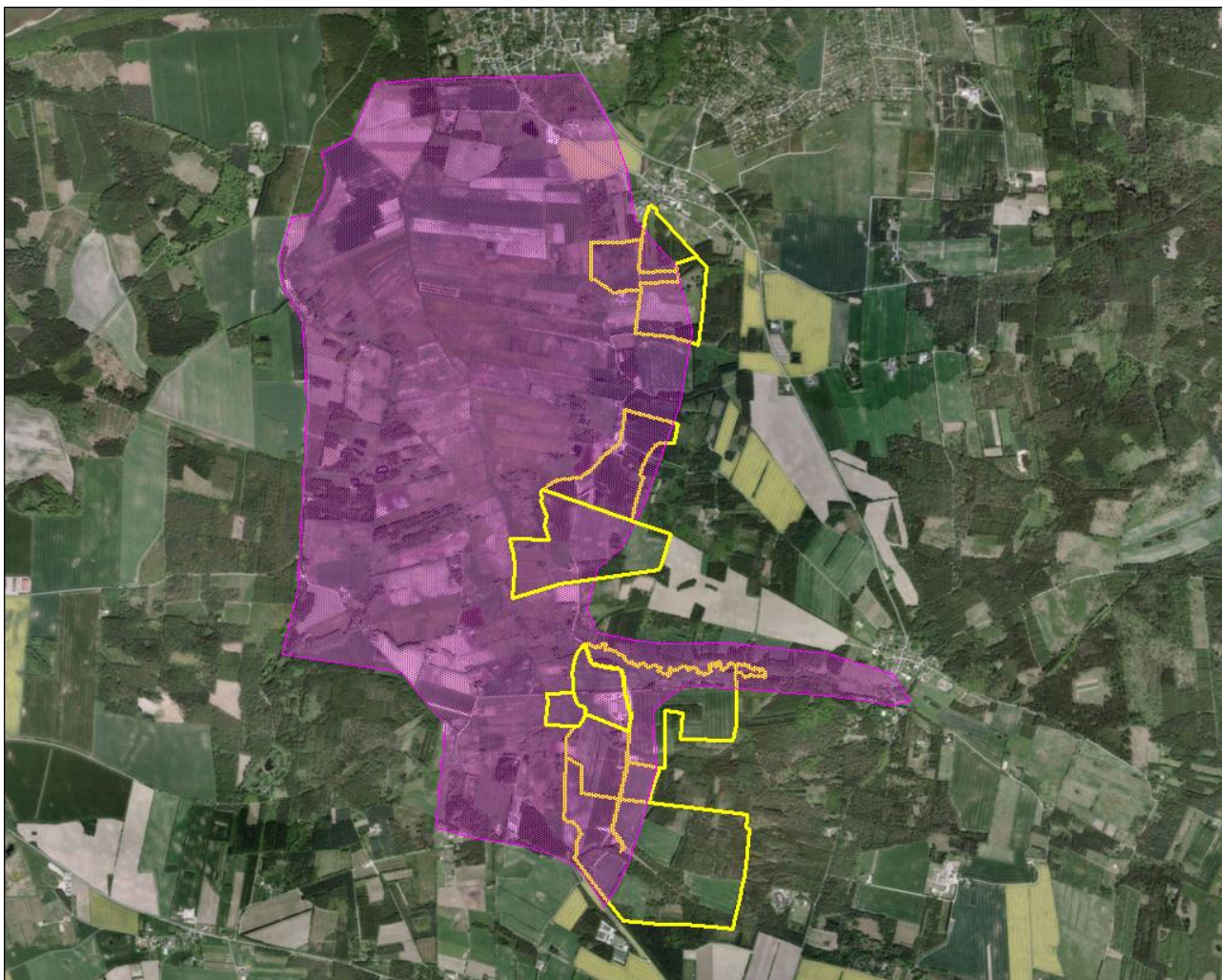

Kolindsund Højderyg er med sine særlige topografiske forhold et meget værdifuldt landskab, da det medvirker til at Kolindsund Flade indrammes og understreges kontrastfyldt og oplevelsesrigt. Landskabet består af skarpe dalsider, som på flere strækninger forløber gennem skov og her danner fine og særprægede landskabsrum. Den nordlige bakkeside er flere steder præget af større grupper af højtliggende og meget synlige gravhøje, og bronzealderlandskabet ved Fannerup Mark og nærmiljøet omkring Fannerup Mølle udgør hver især kulturhistoriske helheder. Dalbunden af Ørum Ådal samt den sydlige del af Skærvad Ådal udgør med deres særegne naturindhold oplevelsesrige områder. Storgårdene Ingvorstrup, Søbygaard og Slemminggård samt kirker og markante fortidsminder udgør alle oplevelsesrige elementer. Ligeledes kan vedbend-skoven langs Nordkanalen, umiddelbart før Fannerup defineres som et oplevelsesrigt element. Derudover findes endvidere adskillige, markante udsigtspunkter fra Højderyggen til Fladen.

Opretholdelse af karakteren på Højderyggen kræver, at den fortsat - så vidt muligt - friholdes/ ryddes for de skovplantninger, der udvisker terrænets konturer og at ådalene fortsat drives ekstensivt i små parceller.

Nøglekarakterer: Markant terræn, store sigtelinjer, storskalalandskab og mange fortidsminder.

De øvrige ejere i selskabet har endvidere jord i det Bevaringsværdige Landskab "Bønnerup og Hemmed Kærlandskab".

Bønnerup og Hemmed Kærlandskab.

Området er et karakteristisk og værdifuldt landskab. Det brede lave forland, der nærmest har karakter af bred ådal, står i stor kontrast til de stejle, høje og delvis skov- og overdrevsdækkede dalsider. De kontrasterende skift i terrænet kan ses over lang afstand, navnlig i delområdets østlige del. Flere steder er vegetationen fjernet på skrænterne, hvilket understreger kontrasten yderligere. Det flade, inddigede forland er præget af rektangulære, opdyrkede marker, afgræssede engarealer, mose- og krat.

En fortsat opretholdelse af landskabskarakteren er forudsat ekstensiv dyrkning af størstedelen af arealet samt pleje af naturområder.

Nøglekarakterer: Stort, fladt område, stærk kontrast til omgivende dalsider, mange små englodder, store sigtelinjer, ekstensivt landbrug og ingen bygninger.

9.6. STATUS PÅ SKOVREJSNING

På ejendommen Rødeledvej er ligger 168 hektar indenfor skovrejsningsområde med tilskud (lysegrønne flader). Engarealerne i Veggarslev Ådal er udpeget som uønsket skovrejsningsområde (lyserøde flader).

